

## KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2009 rd

### Regeringens proposition med förslag till lag om ändring och temporär ändring av yrkeshögskolelagen

#### INLEDNING

##### *Remiss*

Riksdagen remitterade den 2 april 2009 en proposition med förslag till lag om ändring och temporär ändring av yrkeshögskolelagen (RP 26/2009 rd) till kulturutskottet för beredning.

##### *Utlåtande*

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 13/2009 rd) återges efter betänkande.

##### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- regeringsråd Maiju Tuominen, undervisningsministeriet
- projektchef Ulla Angervo och undervisningsråd Erkki Hietakari, Utbildningsstyrelsen
- rektor Henrik Wolff, Arcada, Nylands svenska yrkeshögskola
- verkställande direktör, rektor Ritva Laakso-Manninen, HAAGA-HELIA yrkeshögskola

- utvecklingschef Hannele Salminen, Finlands Kommunförbund
- specialmedarbetare Hannele Louhelainen, Undervisningssektorns Fackorganisation rf
- utbildningspolitisk sekreterare Juhana Harju, Finlands studentkårers förbund FSS
- Hannu Saarikangas, Uusi Insinööriliitto UIL
- specialrådgivare Tarja Tuominen, Finlands Näringsliv
- styrelseordförande Ritva Laakso-Manninen, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer ARENE rf
- specialrådgivare Mikko Heinikoski, Förbundet för studerandekårer vid yrkeshögskolorna i Finland rf
- rektor Gustav Djupsjöbacka, Finlands Universitetsrektors råd.

Skriftligt utlåtande har lämnats av

- Akava rf
- Studerandenas Idrottsförbund rf
- Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

#### PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

##### *Propositionen*

Regeringen föreslår att yrkeshögskolelagen ändras främst på grund av den genomgripande reformen av universitetslagstiftningen. Bestämmelserna om utvärdering av kvaliteten, de studeran-

des behörighet, mottagande av studieplats, undervisningens avgiftsfrihet, avgiftsbelagda utbildningsprogram och behandling av förvaltningsärenden förenhetligas för att motsvara innehållet i bestämmelserna i förslaget till

universitetslag. Dessutom föreslås vissa andra ändringar i lagen.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2010.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Allmän motivering*

Sammanfattningsvis finner utskottet propositionen nödvändig och lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslaget men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

*Allmänt.* Vårt högskoleväsende består av två sektorer som kompletterar varandra och där universiteten (fi.yliopisto, en.university) och yrkeshögskolorna (fi.ammattikorkeakoulu, en. polytechnic) har olika uppgifter och profiler. Utskottet understryker vikten av att högskoleväsendet explicit utvecklas från en dualistisk modell där båda sektorerna får utvecklas utifrån sina egna premisser och utbildningsinnehållet och skillnaderna i examina förtydligas ytterligare.

Propositionen inriktas på att ändra de lagrum som kräver justeringar på grund av reformen av universitetslagstiftningen. Därför går propositionen mycket lite in på analyser av nuläget och utreder inte utvecklingsbehoven i någon större omfattning. Det är viktigt att i fortsättningen gå närmare in på den samlade lagstiftningen om yrkeshögskolorna. Då bör fokus sättas på de fundamentala frågorna kring förvaltning och ekonomi. De snävt tilltagna resurserna måste hädanefter kunna användas till att säkerställa och utveckla högkvalitativ utbildning som har relevans för arbetsmarknaden. Kriterierna för grundamina och högre examina måste klart och tydligt lyfta fram de praktiska aspekterna och vikten av yrkeskompetens. Dessutom är personalens kompetens och rekryteringsprinciperna mycket viktiga.

Vidare bör vi komma ihåg att yrkeshögskolorna är av stor betydelse för den regionala utvecklingen och jämlika utbildningsmöjligheter. Tack vare fungerande kontaktytor med arbetslivet kan yrkeshögskolorna i bästa fall vara utbildnings-, utvecklings- och innovationscentra som backar upp näringslivet och välståndet på det regionala

planet. För att verksamheten ska ha bästa möjliga genomslag är det angeläget att regeringen nu föreslår att kvalitetsbedömningen av yrkeshögskolorna ska förbättras och samordnas med universitetssektorn. Kravet på tre års arbetserfarenhet för högre yrkeshögskoleexamen är nödvändigt för att fortbildningen ska kunna ta fasta på arbetslivsinriktade examina.

*Jämställda examina.* Bestämmelser om yrkeshögskoleexaminas status ingår i förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998) beträffande bördigheten för offentliga tjänster eller uppgifter. Regeringen föreslår att bestämmelsen lyfts in i 18 § 1 mom. i den föreslagna lagen. Dessutom formuleras den om för att vara mer generell. Om det i lagstiftningen krävs högre högskoleexamen för en tjänst eller ett uppdrag, kommer högre yrkeshögskoleexamen i fortsättningen att gälla som behörighet utifrån den nya bestämmelsen.

Bestämmelsen är tydlig, men utskottet framhåller samtidigt att många offentliga tjänster fortfarande har sektorsspecifika behörighetskrav. Motivtexten kan ge den felaktiga uppfattningen att den som har avlagt högre yrkeshögskoleexamen i fortsättningen automatiskt kommer att vara kvalificerad för alla anställningar där det krävs högre högskoleexamen. Bestämmelsen leder till att både den som har magisterexamen från universitet och den som har högre yrkeshögskoleexamen från yrkeshögskola skulle uppfylla kravet på högre högskoleexamen. I lagstiftningen kan man emellertid lägga till andra krav på utbildning som gör att personer med högre yrkeshögskoleexamen inte uppfyller kvalifikationerna.

För att komma till rätta med matchnings- och balansproblemen på arbetsmarknaden krävs det att antalet utbildningsplatser fortlöpande utvärderas och utbildningsinnehållen förbättras. Det

är på arbetsmarknaden som det avgörs vilken typ av arbete personer med olika examina får. Den föreslagna ändringen hindrar inte att arbetsgivarna fortfarande väljer de bästa aspiranterna. För både de studerande och arbetsgivarna är det av största vikt att marknadsföringen av utbildningen ger en så realistisk bild som möjligt av kompetensen och möjligheterna på arbetsmarknaden. Vidare är det angeläget att följa upp hur det går för de studerande på arbetsmarknaden efter studierna. Utskottet föreslår ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande 1*). De sakkunniga framhöll att det inte räcker med att jämföra examina, utan att det också behövs analyser och beskrivningar av vad som ingår i dem.

Enligt 34 § 6 mom. i förslaget till universitetslag kan universitetet kräva att den som antas som studerande till studier som leder till vetenskaplig eller konstnärlig påbyggnadsexamina fullgör behövliga kompletterande studier för att inhämta de kunskaper och färdigheter som behövs i utbildningen. Den föreslagna 18 § i yrkeshögskolelagen påverkar inte bestämmelsen i den föreslagna universitetslagen utan universiteten kommer också i fortsättningen att ha rätt att bestämma om kriterierna för antagning av studerande och till exempel också om vad som betraktas som lämplig högskole- och yrkeshögskoleexamen. Utifrån sin utbildning kan sökande delas upp i olika grupper och inom respektive grupper måste man då hålla sig till samordnade urvalsprinciper. Samtidigt bör det noteras att personer med högre yrkeshögskoleexamen genom kompletterande studier kan bli forskarstuderande vid universitet. Fördomar ska inte få vara något hinder i det hänseendet.

*Avgiftsbelagda utbildningsprogram.* Yrkeshögskolelagen föreslås få en liknande bestämmelse som i förslaget till universitetslag om att högskolorna för enskilda program ska ha rätt att ta ut avgifter av studerande från länder utanför EU/EES. Försöket med terminsavgifter ska pågå i fem år och gälla utbildningsprogram för högre yrkeshögskoleexamen på främmande språk. Skolorna kan ta med alla program på främman-

de språk och med internationell inriktning där studerande också rekryteras från länder utanför EU/EES. Högskolorna bör ta fram ett stipendiesystem för de avgiftsbelagda programmen för att ge begåvade och mindrebemedlade utländska studenter möjligheter att studera i Finland.

Under försökets gång kommer det att utredas hur de avgiftsbelagda programmen påverkar den internationella utvecklingen vid högskolorna, hur attraktiva våra högskolor är och vad försöket betyder för studentströmmarna och kvaliteten på utbildningen på främmande språk. Hösten 2009 tillsätts en uppföljningsgrupp som ska ta fram indikatorer och närmare kriterier för utvärderingen av försöket. Yrkeshögskolorna ska själva samla in nödvändig information och ge den till undervisningsministeriet som följer upp och bedömer försöket.

Kriterierna för utvärderingen av försöket med terminsavgifter måste läggas fast så snabbt som möjligt, framhåller utskottet. Utvärderingen måste heltäckande ta hänsyn till olika delfaktorer för att man på grundval av resultaten ska kunna fatta rätt beslut visavi vår utbildningspolitik och internationaliseringen av utbildningen. Uppföljningen måste ta hänsyn till tidsspannet, men också vara noga med att den korta försökstiden inte äventyrar det internationella studentutbytet eller möjligheterna att uppnå de viktigaste målen med reformen. Först efter en utvärdering kan man ta ställning till om det behövs permanent lagstiftning eller inte. Utskottet föreslår ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

*Behörighetsvillkoren för personalen.* Utskottet understryker att personalen vid yrkeshögskolorna behöver en bred yrkeskompetens. De anställda behöver både pedagogisk specialkompetens och stora kunskaper i sitt undervisningsämne. Enligt 30 § utfärdas det vid behov bestämmelser om behörighetsvillkoren och uppgifterna för lärarna vid yrkeshögskolorna genom förordning av statsrådet. Framöver är det angeläget att följa upp hur behörighetsvillkoren tillämpas vid personalrekrytering och hur personalens yrkeskom-

petens utvecklas för att man ska kunna bedöma om det behövs en förordning eller inte.

*Studerandehälsovård.* Studieorterna tillhandahåller studerandehälsovård i enlighet med folkhälsolagen. Det är på studieortens ansvar att övervaka de sanitära förhållandena på läroanstalten och ordna med hälso- och sjukvård och tandvård för de studerande. Kommunerna har uppfyllt sin skyldighet med varierande resultat och de sakkunniga uttrycker sin oro för hur studerandehälsovården är ordnad på yrkeshögskolorna. Det är av största vikt att hälsovården för yrkeshögskolestuderande förbättras ytterligare, påpekar utskottet. Målet bör vara att den ska ligga på samma nivå som universitetsstuderande. Utskottet föreslår ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande 3*).

Enligt vad utskottet har erfarit varierar möjligheterna till fysisk aktivitet stor mellan yrkeshögskolorna. Det är viktigt att de studerande får bättre möjligheter att vara fysiskt aktiva. Träningsmöjligheterna bör kunna organiseras effektivt och funktionellt för varje yrkeshögskola, till exempel i samarbete med andra yrkeshögskolor och idrottsaktörer på orten. Utskottet föreslår ett uttalande om bättre motionsmöjligheter för de studerande. Utskottet föreslår ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande 4*).

### Detaljmotivering

*Ingressen.* Nedan föreslår utskottet ändringar också i 11 § 1 mom. och 21 §. Följaktligen måste ingressen ändras.

*4 §. Yrkeshögskolornas uppgifter.* Utskottet föreslår att 1 mom. kompletteras med att yrkeshögskolorna ska främja livslångt lärande. Bestämelsen stämmer överens med förslaget till universitetslag. Det handlar inte om att ge yrkeshögskolorna nya uppgifter utan en kultur för att styra undervisningen och studierna som täcker in yrkeshögskoleundervisning i alla dess former.

*11 §. Styrelsen.* Utskottet föreslår att heltidsstuderande i 1 mom. ändras till studerande som del-

tar i utbildning som leder till examen. Samma uttryck ingår i propositionen i 3 § (Yrkeshögskolornas självstyrelse och medlemmar) och 42 a § (Studerandekåren). Därmed samordnas bestämmelserna om studerande.

*20 §. Behörighet för yrkeshögskolestudier.* Vid utfrågningen av de sakkunniga kom det fram att 1 mom. 4 punkten, som gäller utländsk utbildning som ger behörighet för yrkeshögskolestudier, är tvetydig. Det krävs att den utländska utbildningen ska ge behörighet för liknande högskolestudier i det aktuella landet. Eftersom de flesta länder inte har en liknande dualistisk högskolemodell som Finland är det svårt att tolka ordet motsvarande och det ger upphov till skillnader i definitionen på behörighet. Utskottet föreslår att ordet stryks.

*21 §. Antal studerande.* Paragrafen avser så kallad numerus klausus, det vill säga att studierätten begränsas som alternativ till att yrkeshögskolorna skulle anta alla intresserade med behörighet. Under behandlingens gång har det framkommit oklarheter i förhållandet mellan den gällande 21 § och 7 § som ändras genom propositionen. För tydlighetens skull föreslår utskottet att "inom ramen för sin utbildningsuppgift" stryks i paragrafen. Det juridiska innehållet ändras inte.

*26 b §. Avgift för utbildningsprogram.* Utskottet hänvisar till utlåtandet från grundlagsutskottet och föreslår att 2 mom. kompletteras för att avgiften inte heller ska kunna tas ut av utlänningar som är varaktigt bosatta i Finland. I utlänningsslagen (301/2004) föreskrivs det om permanent uppehållstillstånd (56 §) och EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare (56 a §) som jämföras med permanent uppehållstillstånd. Utskottet har föreslagit samma ändring i universitetslagen.

*43 a §. Beredskapsplaner.* Undervisningsministeriet ska kunna bestämma att uppdagade brister i beredskapsplanen ska avhjälpas. Detta ska också gälla yrkeshögskolor med kommunala huvudmän. Grundlagsutskottet framhåller den kommunala självstyrelsen i sitt utlåtande. Utskottet

hänvisar till utlåtandet och föreslår att den andra meningen i 2 mom. ändras till att undervisningsministeriet kan ge anvisningar för hur uppdagade brister kan avhjälpas.

### **Lagstiftningsordning**

Grundlagsutskottet anser att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. De övriga synpunkterna är beaktade i detaljmotiven.

### **Förslag till beslut**

Följaktligen föreslår kulturutskottet

*att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och*

*att fyra uttalanden godkänns (Utskottets förslag till uttalanden).*

### **Utskottets ändringsförslag**

## **Lag**

### **om ändring och temporär ändring av yrkeshögskolelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i yrkeshögskolelagen av den 9 maj 2003 (351/2003) 3 §, 4 § 1 mom., 7 och 9 §, 11 § 1 mom., rubriken för 13 § och 13 § 4 mom., 17 §, 18 § 1 mom., 20—23, 26, 27, 29—31 och 41 §, 42 § 1 och 2 mom. samt 42 a §,

av dem 18 § 1 mom. och 20 § sådana de lyder i lag 411/2005, 26 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag samt 41 och 42 a § sådana de lyder i lag 413/2005, samt

fogas till lagen temporärt en ny 26 b § samt till lagen nya 43 a och 43 b § som följer:

3 §  
(Som i RP)

4 §

*Yrkeshögskolornas uppgifter*

Yrkeshögskolorna har till uppgift att meddela sådan högskoleundervisning för yrkesinriktade expertuppgifter som baserar sig på arbetslivets och arbetslivsutvecklingens krav samt på forskning och konstnärliga och kulturella utgångspunkter, att stöda individens yrkesutveckling och att bedriva tillämpat forsknings- och utvecklingsarbete som betjänar yrkeshögskoleundervisningen samt stöder arbetslivet och den regionala utvecklingen och tar hänsyn till näringsstrukturen i regionen samt att bedriva konstnär-

lig verksamhet. *Då yrkeshögskolorna fullgör sina uppgifter ska de främja livslångt lärande.*

7 §  
(Som i RP)

9 §  
(Som i RP)

11 § (Ny)

*Styrelsen*

Rektorn är ordförande för styrelsen. Dessutom är yrkeshögskolans övriga ledning, lärare i huvudsyssla, övriga personal i huvudsyssla och studerande i utbildning som leder till examen samt näringslivet och det övriga arbetslivet företrädare i styrelsen.

13, 17 och 18 §  
(Som i RP)

20 §

*Behörighet för yrkeshögskolestudier*

Som studerande inom studier som leder till yrkeshögskoleexamen kan den antas som har avlagt eller fullgjort

(1—3 punkten som i RP)

4) utländsk utbildning som i landet i fråga ger behörighet (*utesl.*) högskolestudier.

(2 och 3 mom. som i RP)

21 § (Ny)

*Antal studerande*

En yrkeshögskola beslutar (*utesl.*) om det antal studerande som årligen antas till yrkeshögskolan, om inte något annat följer av 8 § 3 mom.

22, 23 och 26 §  
(Som i RP)

26 b §

*Avgift för utbildningsprogram*

(1 mom. som i RP)

Avgift kan dock inte tas ut av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller av personer som jämställs

med medborgare i Europeiska unionen med stöd av Europeiska gemenskapens lagstiftning eller ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart. Avgift får inte heller tas ut av den som enligt utlänningslagen (301/2004) har rätt att vistas permanent i Finland.

27 och 29—31 §  
(Som i RP)

41—42 a §  
(Som i RP)

43 a §

*Beredskapsplaner*

(1 mom. som i RP)

Beredskapen övervakas av undervisningsministeriet. Om det konstateras brister i beredskapen, kan undervisningsministeriet ge anvisningar för hur bristerna ska avhjälpas.

43 b §  
(Som i RP)

*Ikraftträdandebestämmelsen*

(Som i RP)

**Utskottets förslag till uttalanden**

- |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>1</b> Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp hur antalet studieplatser förändras, hur utbildningsinnehållen utvecklas och hur de studerande kommer in på arbetsmarknaden.</p> <p><b>2</b> Riksdagen förutsätter att resultaten av försöket med terminsavgifter utvärderas noggrant och att bedömningskriterierna läggs fast så snart som möjligt.</p> | <p><b>3</b> Riksdagen förutsätter att situationen inom hälsovården för studerande vid yrkeshögskolorna följs upp.</p> <p><b>4</b> Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur yrkeshögskolorna ordnar motionsmöjligheter för de studerande och i förekommande fall vidtar åtgärder för att förbättra möjligheterna.</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Helsingfors den 10 juni 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml  
vordf. Tuomo Hänninen /cent  
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna  
Paavo Arhinmäki /vänst  
Merikukka Forsius /saml  
Timo Heinonen /saml  
Anneli Kiljunen /sd  
Sanna Lauslahti /saml

Jukka Mäkelä /saml  
Mikaela Nylander /sv  
Lauri Oinonen /cent  
Tuula Peltonen /sd  
Tuomo Puumala /cent  
Leena Rauhala /kd  
Tommy Tabermann /sd  
Pauliina Viitamies /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.

## RESERVATION

### *Motivering*

Vi vill ha ändringar i propositionen om yrkeshögskolelagen (RP 26/2009 rd). Vi godtar inte att huvudmännen alldeles i onödan får större utnämningsrätt. Precis som i bestämmelserna i universitetslagen särbehandlas också här studerande från länder utanför EU/EES genom de föreslagna terminsavgifterna. Det är ett dråpslag mot välfärdssamhällets värdegrund för avgiftsfria studier. Bestämmelserna om studerandekårer vid yrkeshögskolorna bör samordnas med bestämmelserna om studentkåren för att förutsättningarna ska vara lika. Automatiskt medlemskap i studerandekåren skulle behandla alla studerande lika och ge yrkeshögskolorna en samarbetspart med en självklar roll.

Samtidigt som universitetsstuderande går nästan gratis hos specialistläkare inom studerandehälsovården måste yrkeshögskolestuderandena köa till den kommunala hälsovården. Det är självfallet inget problem när kommunen har välorganiserad hälsovård. Men en del av kommunerna uppfyller inte sina förpliktelser enligt folkhälsolagen och erbjuder således inte studerande som är skrivna på annan ort hälso- och sjukvård. I värsta fall kan det hända att också hemkommunen vägrar ge dem vård. I det här lagförslaget kan man bara ingripa på den punkten att studerandekåren bör integreras i studerandehälsovården. Men hälso- och sjukvården för yrkeshögskolestuderande är en fråga som måste lösas snabbt.

Dessutom vill vi att lagen klart och tydligt föreskriver om bland annat motionstjänster för de studerande och andra faktorer som har med välbefinnande och välfärd att göra.

Det är bra att kulturutskottet lyfter fram livslångt lärande också i yrkeshögskolornas uppgifter. Dessutom ändrade utskottet 11 § som nu alltså kommer att ta hänsyn till att alla studerande i utbildning för examen har rätt att bli invalda i styrelsen för yrkeshögskolan.

### **Yrkeshögskolornas uppgifter (4 § i RP)**

Målet för yrkeshögskolesamfundets välfärd bör öppnas i den allmänna och den detaljerade motiveringen.

### **Rektor, prorektor och den övriga högsta ledningen (13 § i RP)**

Enligt propositionen kan en yrkeshögskola ha en eller flera prorektorer enligt vad huvudmannen beslutar. Prorektorn och den övriga högsta ledningen utses eller anställs av huvudmannen. Vi stöder inte förslaget att ge huvudmannen större utnämningsrätt. Det urholkar styrelsens makt och försämrar den interna autonomin. Ett extra stort problem är att det enligt propositionen är huvudmannen som bestämmer vad som avses med den högsta ledningen. Vi föreslår att skrivningen "och den högsta ledningen i övrigt" stryks.

### **Avgift för utbildningsprogram (26 b § i RP)**

Regeringen föreslår en terminsavgift för studerande från länder utanför EU och EES, när de studerar för högre högskoleexamen. Avgifterna särbehandlar de studerande och urholkar välfärdssamhällets värdegrund för avgiftsfria studier. Dessutom blir de ett hinder för internationaliseringen av högskolorna och minskar de finländska högskolornas attraktionskraft. Regeringen anför inga motiv för varför det i det här sammanhanget är acceptabelt att särbehandla människor på grund av nationalitet. Vi socialdemokrater kräver att terminsavgifterna inte tas in i den nya lagen eftersom de öppnar för nya, mer övergripande avgiftssystem. När Finland en gång bestämmer sig för att avstå från en av sina bärande principer, är tröskeln inte så hög för fler avgifter. Finland måste erbjuda människor möjligheter att utbilda sig oberoende av förmögenhet. Gratis utbildning är en stöttepelare i ett jäm-

likt samhälle. Vi föreslår att bestämmelsen stryks.

### Studerandekåren (42 a § i RP)

Bestämmelserna om studerandekåren måste samordnas med bestämmelserna om studentkårerna för att alla ska ha lika möjligheter. För de studerandes intressebevakning och samhälleliga engagemang är det A och O att ha en fungerande studerandeorganisation, som är uppbyggd på en stabil grund och har tryggade verksamhetsmöjligheter. Automatiskt medlemskap skulle ge alla studerande lika villkor i relation till studerandekåren och skulle ge yrkeshögskolorna en obestriddlig samarbetspart. Enligt propositionen har en yrkeshögskola en studerandekår "till vilken yrkeshögskolans studerande som genomgår utbildning som leder till examen kan höra." Studentkårerna och studerandekårerna har likadana uppgifter både i lag och i praktiken, men studerandekårerna får av allt att döma betydligt sämre förutsättningar.

När universitetsstuderandena går nästan gratis hos specialistläkare på studerandehälsovården, måste yrkeshögskolestuderandena köa till den kommunala hälsovården. Dessutom är den kommunala hälsovården dyrare för dem än studenthälsan. Inte minst på små orter är vårdtillgängligheten dålig. Kommunerna får själva bestämma vilka tjänster de erbjuder studerandehälsovården. En del kommuner försummar sina skyldigheter enligt folkhälsolagen och erbjuder

inte studerande från andra orter hälsovård. I värsta fall vägrar också hemkommunen ge de studerande vård. Men det finns förstås också goda exempel.

Förbundet för studentkårer vid yrkeshögskolorna i Finland har länge arbetat för att få fram en fungerande modell för studerandehälsovård vid yrkeshögskolorna. I alla andra modeller utom i den kommunala ingår en egenavgift som ska bidra till finansieringen. Redan nu är studerandekårerna med och utvecklar studerandehälsovården, till exempel genom att informera om servicen och regelbundet samla in kommentarer. Studerandekårerna måste integreras i studerandehälsovården.

### Idrottsmöjligheterna

Lagen bör få en tydlig skrivning om skyldigheten att stötta yrkeshögskolesamfundets välfärd och välbefinnande. Högskolornas idrottstjänster bör ingå i insatserna för arbetshälsa och välbefinnande både på universiteten och på yrkeshögskolorna. I dagsläget är högskolorna den enda delen i vårt utbildningssystem där idrottsmöjligheterna inte finns inskrivna i lag.

### Förslag

Följaktligen föreslår vi

*att lagförslaget godkänns med ändringar (Reservationens ändringsförslag).*

## Reservationens ändringsförslag

### 1.

### Lag

#### om ändring och temporär ändring av yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i yrkeshögskolelagen av den 9 maj 2003 (351/2003) 3 §, 4 § 1 mom., 7 och 9 §, rubriken för 13 § och 13 § 4 mom., 17 §, 18 § 1 mom., 20, 22, 23, 26, 27, 29—31 och 41 §, 42 § 1 och 2 mom. samt 42 a §,

av dem 18 § 1 mom. och 20 § sådana de lyder i lag 411/2005, 26 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag samt 41 och 42 a § sådana de lyder i lag 413/2005, samt

*fogas till 42 a § ett nytt 4 mom, varvid de nuvarande 4—7 mom. blir 5—8 mom., samt till lagen nya 42 b, 43 a och 43 b § som följer:*

3 §  
(Som i RP)

4 §  
*Yrkeshögskolornas uppgifter*

Yrkeshögskolorna har till uppgift att meddela sådan högskoleundervisning för yrkesinriktade expertuppgifter som baserar sig på arbetslivets och arbetslivsutvecklingens krav samt på forskning och konstnärliga och kulturella utgångspunkter, att stöda individens yrkesutveckling och *högskolesamfundets välbefinnande* och att bedriva tillämpat forsknings- och utvecklingsarbete som betjänar yrkeshögskoleundervisningen samt stöder arbetslivet och den regionala utvecklingen och tar hänsyn till näringsstrukturen i regionen samt att bedriva konstnärlig verksamhet.

7, 9 och 11 §  
(Som i KuUB)

13 §

*Rector, prorektor och den övriga högsta ledningen*

En yrkeshögskola kan ha en eller flera prorektorer enligt vad yrkeshögskolans huvudman beslutar. Prorektorerna (*utesl.*) utnämns eller anställs av yrkeshögskolans huvudman.

17, 18, 20—23 och 26 §  
(Som i KuUB)

26 b §  
(*Utesl.*)

27 och 29 §  
(Som i KuUB)

30 §

*Lärarnas behörighetsvillkor och uppgifter*

Bestämmelser om behörighetsvillkoren och uppgifterna för lärarna vid yrkeshögskolorna utfärdas (*utesl.*) genom förordning av statsrådet.

31, 41 och 42 §  
(Som i KuUB)

42 a §

*Studerandekåren*

En yrkeshögskola har en studerandekår, till vilken yrkeshögskolans studerande som genomgår utbildning som leder till examen *hör*. Studerandekåren kan också godkänna andra studerande vid yrkeshögskolan som medlemmar.

(2—3 mom. som i KuUB)

*Det ingår också i studerandekårens uppgifter att i förekommande fall vara med och genomföra de uppgifter inom primärvården för studerande som föreskrivs i 14 § i folkhälsolagen (66/1992). (Ny)*

(5—8 mom. som 4—7 mom. i KuUB)

42 b (Ny)

*Idrottstjänster*

*Yrkeshögskolorna ska ordna med idrottstjänster för de som ingår i yrkeshögskolan. De kan ordna idrottstjänsterna i samarbete med andra högskolor.*

43 a och 43 b §  
(Som i KuUB)

*Ikraftträdandebestämmelsen*

(Som i KuUB)

Helsingfors den 10 juni 2009

Tuula Peltonen /sd  
Anneli Kiljunen /sd  
Tommy Tabermann /sd

Pauliina Viitamies /sd  
Paavo Arhinmäki /vänst